

Uppdaterade nationella riktlinjer för vård vid astma och KOL

2020

Forskningen om astma och KOL går framåt, och nu uppdaterar Socialstyrelsen de nationella riktlinjerna. Här sammanfattar vi de viktigaste uppdateringarna.

Socialstyrelsen har gjort en mindre översyn av de nationella riktlinjerna för vård vid astma och KOL 2020. Vi har sett över kunskapsläget för 8 av rekommendationerna och uppdaterat 7 av dem. Dessutom har vi lagt till 6 helt nya rekommendationer, främst om astmaläkemedel. Totalt innehåller riktlinjerna nu 139 rekommendationer.

Nyheter för vård vid astma

Vi ger flera nya rekommendationer till hälso- och sjukvården om läkemedelsbehandling vid astma:

- Personer med lindrig astma kan nu även erbjudas vid-behovsmedicinering med ett kombinationsläkemedel med inhalationssteroid och långverkande beta-2-stimulerare med snabb effekt. Detta kan vara ett alternativ till den traditionella behandlingen med kortverkande beta-2-stimulerare. Rekommendationen kan komma att ändra behandlingstraditionen i Sverige.
- Både vuxna och barn kan erbjudas behandling med magnesiumsulfat vid en akut försämringsperiod, när akut standardbehandling inte hjälper.
- Personer med en typ av svår astma (eosinofil astma) kan erbjudas tilläggsbehandling med anti-IL5 läkemedel.
- Barn kan erbjudas tilläggsbehandling med LAMA-läkemedel, efter att först ha prövat flera andra behandlingar utan att få tillräcklig effekt.

Vi har också uppdaterat rekommendationen om långtidsbehandling med makrolidantibiotika samt rekommendationen om uppföljning av symtom och egenvård med hjälp av telemedicin.

Läs mer i *Nationella riktlinjer för vård vid astma och KOL – stöd för styrning och ledning* på Socialstyrelsens webbplats.

Nyheter för vård vid KOL

Det finns även några nyheter i rekommendationerna till hälso- och sjukvården om vården vid KOL:

- Vi har uppdaterat rekommendationen om ledarstyrd träning för att bibehålla eller förbättra träningseffekten hos personer med stabil KOL. Ett huvudbudskap i riktlinjerna är fortfarande att erbjuda patienter med KOL tillgång till fysioterapeuter, för att stimulera till fysisk aktivitet.
- Vi ger en ny rekommendation om att mäta fysisk kapacitet med sit-to-stand test (uppresningstest). Metoden kan användas, men fortfarande är sex minuters gångtest högre prioriterat för mätning av fysisk kapacitet.
- Det finns ny forskning om behandling med D-vitamin och om inandningsmuskelträning. Därför rekommenderar vi nu dessa åtgärder utanför forskning och utveckling. Vi har också uppdaterat rekommendationen om långtidsbehandling med makrolidantibiotika.

Läs mer i *Nationella riktlinjer för vård vid astma och KOL – stöd för styrning och ledning* på Socialstyrelsens webbplats.

De nationella riktlinjerna är ett stöd för prioriteringar

De nationella riktlinjerna ska främja en god och jämlik vård vid astma och KOL, och är baserade på bästa tillgängliga kunskap. De hjälper dig som fattar beslut att välja och erbjuda den vård som ger störst nytta för patienten i relation till kostnaden. Vissa behandlingar bör införas eller få ökade resurser, medan andra bör minska eller avvecklas. Riktlinjerna ger därmed stöd för prioriteringar – de ska bidra till att resurser används effektivt och fördelas efter behov. Det handlar om prioriteringar på flera beslutsnivåer, och vi vänder oss därför främst till politiker, chefs-tjänstemän, verksamhetschefer och övriga beslutsfattare med ansvar för vården vid astma och KOL.

Även du som behandlar patienter kan ha stöd av riktlinjerna när du väljer metod i en aktuell behandlingssituation. Rekommendationerna gäller dock på gruppnivå, så du behöver ta hänsyn till de särskilda förutsättningarna och önskemålen i varje patientmöte.

Socialstyrelsen utvärderar vården vid astma och KOL

Socialstyrelsen utvärderar vården vid astma och KOL regelbundet, med utgångspunkt i de nationella riktlinjerna. Den senaste utvärderingen från 2018 visade att fler personer behöver få lungfunktionen undersökt med spirometri, och erbjudas patientutbildning, uppföljning och återbesök. Fler verksamheter behöver också erbjuda rökavvänjning till patienter som röker, och fler verksamheter behöver ha en särskild astma- och KOL-sjuksköterska.

Läs mer i *Utvärdering av vård vid astma och KOL* på Socialstyrelsens webbplats.

Välkommen med synpunkter och frågor

- Har du synpunkter på uppdateringarna?
Mejla nr-astma-kol@socialstyrelsen.se. Socialstyrelsen tar hänsyn till synpunkterna nästa gång vi ser över riktlinjerna.
- Har du frågor om arbetet?
Mejla elisabeth.eidem@socialstyrelsen.se.